

Кузнецова Л. І., Заяць Л. М. (Україна)

ВПЛИВ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА КООРДИНАЦІЙНІ ЗДІБНОСТІ УЧНІВ 1-2 КЛАСІВ ІЗ ВАДАМИ РОЗУМОВОГО РОЗВИТКУ

Актуальність. На сучасному етапі розвитку світової спільноти життєдіяльність осіб з проблемами у розумовому розвитку розглядається не ізольовано, а в реальному зіткненні і взаємодії з різними соціальними інститутами і соціальним середовищем. Виходячи з цього, можна сказати, що один з принципів вітчизняної педагогіки - "забезпечення всебічного і гармонійного розвитку особистості", висловлює прагнення суспільства до задоволення потреб осіб мають порушення в розвитку, не тільки в корекції існуючих дефектів, вихованні та освіті, а й у соціальній адаптації [1].

Процес фізичного виховання в корекційній школі будується стандартно: уроки фізичної культури корекційної спрямованості, ранкова гігієнічна гімнастика, ігри на великих перервах, прогулянки в другій половині дня. Принципи організації рухової діяльності учнів, методи і засоби проведення занять з фізичного виховання в корекційній школі переважно орієнтовані на розумово відсталіх дітей з невисоким рівнем розвитку рухових здібностей. Однак, багато сучасних досліджень показують, що розумово відсталі школярі володіють значним потенціалом рухових можливостей. Отже, цим дітям не завжди вдається реалізувати потенційні можливості своєї рухової сфери.

З метою ефективного вирішення завдань корекції і розвитку рухової сфери учнів корекційних шкіл, представляється значущим дослідження впливу різних підходів в системі фізичного виховання, переважно рухового розвитку, на формування фізичної і психічної сфери дітей.

На сучасному етапі шкільної освіти, зокрема, корекційної школи, фізичне виховання повинно виступати як основний фактор підвищення рухових можливостей розумово відсталіх дітей в підготовці їх до життя і, в подальшому, до фізичної праці. Ефективність фізичних вправ для виправлення порушень моторики і недоліків фізичного розвитку підкреслюється в науковій літературі. Виходячи з вищевикладеного вважаємо, що обрана нами тема актуальна в наші дні, особливо фахівцям в області адаптивної фізичної культури.

Результати досліджень. Терміном «розумова відсталість» позначають стійке виражене порушення пізнавальної діяльності внаслідок дифузного (розповсюдженого) органічного ураження центральної нервової системи.

У розвитку фізичних якостей розумово відсталих дітей умовно виділяють три етапи: етап підвищеного рівня розвитку фізичних якостей, етап досягнення максимальних показників і етап їх зниження. В основі етапів лежать адаптаційні реакції організму. В якості адаптогена виступає фізичне навантаження, а його структурною одиницею виступає фізична вправа.

Найбільші відставання відзначаються в координаційних здібностях: точності, здатності орієнтуватися в просторі, ритмічності рухів, збереженні рівноваги тощо. Однак, незважаючи на численні відхилення у всіх сферах життєдіяльності, розумово відсталі діти здатні до навчання і розвитку. Сприятливі умови розвитку координаційних здібностей дитини з вадами розумового розвитку допомагають рухливі ігри. Цілеспрямовано підібрані рухливі ігри розвивають у дітей з вадами розумового розвитку дрібну моторику, рівновагу, координацію і точність рухів, поліпшують увагу, звукопроговорення, допомагають освоєнню елементарних математичних уявлень про величину, відстані, швидкості, вазі, обсязі, тобто стимулюють розвиток фізичних, психомоторних та інтелектуальних здібностей дітей. Крім того, ігри створюють сприятливі умови для залучення дітей з вадами розумового розвитку до систематичних занять фізичними вправами, що є найважливішим чинником інтеграції дітей у суспільство здорових однолітків [2].

Для того щоб вдало підібрати рухливу гру, важливо враховувати не тільки інтереси дітей, а й вікові особливості їх фізичного та психічного розвитку. Так, діти молодшого шкільного віку (7-9 років) відрізняються особливою рухливістю, нестійкістю уваги, постійною потребою в русі. Проте їх організм ще не готовий до тривалої напруги, сили таких дітей швидко виснажуються, але після гри досить швидко відновлюються. Для дітей з відсталим розумовим розвитком будь-якого віку ігровий метод є найбільш доцільним. Цілеспрямовано підібрані рухливі ігри здатні розвивати у таких дітей дрібну моторику, координацію рухів, рівновагу, точність, диференціювання зусиль, часу і простору, покращувати увагу, звукопромовляння, вони допомагають також освоєнню елементарних математичних уявлень, тобто стимулюють розвиток фізичних, психомоторних та інтелектуальних здібностей дітей.

Дітей цього віку найбільше приваблюють ігри імітаційні, сюжетні, з пробіжками, вивертанням від ведучого, стрибками, ловлею і киданням різноманітних предметів, які успішно розвивають і координаційні здібності: «День і ніч», «Салки», «Виклик номерів»,

«М'яч сусідові», «Стрибки по смужках». «Що пропало?», «Повтори, не помилися», «Дізнайся друга», «Зоопарк», «Кудлатий пес» [3].

Висновки. Таким чином, проведені дослідження дозволяють говорити про те, що рухливі ігри значно впливають на вдосконалення рухової сфери дітей із вадами розумового розвитку і координаційних здібностей. Особливо розкриття їх потенційних можливостей за умови, що вони спрямовані на усунення вторинних моторних порушень за допомогою стимуляції процесів корекції і компенсації.

Література:

1. Круцевич Т.Ю. Теорія і методика фізичного виховання: підруч. для студ. вузів фіз. виховання і спорту: у 2 т. / за ред. Т.Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2017. Т.2. – 368 с.
2. Ростомашвили Л. Н. Формирование игровой деятельности у детей младшего школьного возраста со сложными нарушениями в развитии / Л. Н. Ростомашвили / Адаптивная физическая культура: Ежеквартальный периодический журнал. – С-Пб., 2012. – № 3(51). – С. 28-30.
3. Шапкова Л.В. Подвижные игры для детей с нарушением в развитии / Под ред. Л.В. Шапковой. – СПб.: Детство-Пресс, 2001. – 160 с.